

ESPARREGUERA
Temple parroquial de Santa Eulàlia
Plaça Santa Eulàlia, 7
08292 Esparraguera
Arxiprestat : Montserrat
Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Localització: Esparraguera és un municipi del Baix Llobregat, estès a la dreta del Llobregat. Limita amb Olesa de Montserrat, Abrera, Hostalets de Pierola i Collbató.

Datació: La primera església parroquial d'Esparraguera estava dedicada a Santa Maria del Puig, temple aixecat al segle XII aprofitant estructures prèvies¹. Donat que el lloc on s'havia construït l'església era de difícil accés, el bisbe Ponç de Gualba l'any 1316 accedí a traslladar la parròquia a la capella de Santa Eulàlia, construïda amb vista a ser la nova seu parroquial².

Estil arquitectònic : Barroc

¹Any 1041, setembre 26, 10 d'Enric. *Los conyuges Bernat anomenat Guillem e Iliá vengueren a Mir anomenat Cupelano propietats situades a Voltrera en lo Comtat de Barcelona, confrontant ab Ulastrell, riu Masurgus, riu Llobregat terme d'Esparraguera i terme de Ulesa.* Arx. Cor. Ar. Escript. 44 de Ramon Berenguer I.

²Any 1316. *Per rahó d'ésser distant l'església de Sta. Maria del Puig se feu una capella a honor de Sta. Eulàlia, verge i màrtir, en lo terreno que concedí Pere Costa senyor del Castell de Esparraguera mediant permís del Sr. Bisbe de Barcelona Pons de Gualba en 1316.* Arx. Episc. R. Collationum f. 853.

Descripció: L'església parroquial de Santa Eulàlia, construïda al pas dels segles XVI al XVII (beneïda el 1612), és un edifici de nau única d'estructura gòtica, i ornamentació renaixentista coberta amb volta de creueria entre arcs faixons i absis de planta heptagonal. Gaudeix, a més, de capelles entre els contraforts amb uns arcs formers molt elevats i amb una bateria de finestres sobre les llunetes. Les pilastres adossades al mur que les flanquegen moren a la línia d'imposta amb uns capitells de perfil clàssic. El campanar, culminat l'any 1636, és de planta octogonal (vuitavat), amb grans finestrals entre cornises al pas

superior i una torrella al cim (acabat el 1636) que, amb els seus 65 metres d'alçada, és un dels més alts de Catalunya. A la façana principal, sobre la portalada, destaca un immens arc de mig punt, amb decoració ceràmica moderna, realitzat per Enric Serra³ entre els anys 1950 i 1954⁴. Als laterals, les portes s'emmarquen entre columnes d'estil renaixentista amb uns capitells dòrics. Prop d'ella hi ha una font monumental noucentista (1925), obra de Frederic Marès⁵. Tot l'edifici és fet amb pedra, construït en un estil que estructuralment segueix la tradició del gòtic català encara que en l'ornamentació incorpora un llenguatge renaixentista i barroc.

Història: La notícia documental més antiga sobre el castell d'Esparreguera és de l'any 985. Guillem d'Esparreguera entregà el castell a la seu de Vic amb motiu de l'atac dels sarraïns, i es va mantenir en aquesta seu fins a l'any 993. A partir d'aquestes dates el castell passà a mans de diversos senyors feudals. L'any 1316 es bastí una església a la vila perquè la de Santa Maria del Puig era molt llunyana i de difícil accés. L'any 1304 era propietat dels Cardona que el vengueren a Bernat de Sitjar. El 1351 la propietat va ser adquirida pel prior de Montserrat, Jaume Vivers. Amb el temps, aquesta nova església dedicada a Santa Eulàlia va esdevenir la parròquia d'Esparreguera i substituïda per un nou edifici beneït el 1612. El temple sofrí danys en la Guerra del Francès i serví com a caserna de les tropes isabelines en la primera Guerra Carlina, cosa per la qual restà molt malmesa. Del 1866 consta un projecte de restauració d'Elies Rogent, però les obres serien interrompudes poc abans de la Revolució de Setembre de 1868. El 1874 l'església fou reoberta de nou al culte malgrat que la façana encara no estava acabada. El 1936 un escamot foraster profanà l'edifici i cremà els retaules i la fusta de l'orgue -que era del segle XVII-, així com l'arxiu de la parròquia. Durant la Guerra Civil l'església serví de garatge i magatzem. Fou reconstruïda posteriorment gràcies a les gestions del rector Mn. Garriga i Armajach⁶.

³ Serra i Abella, Enric, 1908-1986. Reconegut ceramista. L'empresa familiar dels Serra-Abella es fundà l'any 1929.

⁴ Catalonia Sacra. Dins : <http://www.cataloniasacra.cat> [20-03-14]

⁵ Marés i Deulovol, Frederic, 1893-1991. Escultor. S'expressa mitjançant l'escultura monumental i exempta fonamentalment urbana (abans de la Guerra Civil). Intervingué en la restauració de les tombes reials del Monestir de Poblet, iniciada el 1944. Després de la Guerra Civil esdevé escultor d'imatgeria religiosa en la que destaquen les imatges realitzades per a Santa Maria del Mar.

⁶ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General del Patrimoni Artístic i Arquitectònic. Dins : <https://extranet.cultura.gencat.cat/EGIPCI> [Consultada 28-03-14]

Primeres visites pastorals

[...]

El 15 de juny de l'any 2004 una butlla del papa Joan Pau II decretava, sobre el territori de l'antic arquebisbat de Barcelona, la creació de tres noves diòcesis: Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa. La nova diòcesi de Sant Feliu de Llobregat està formada per nou arxiprestats i dues vicaries: Vicaria del Llobregat que agrupa els arxiprestats de Bruguers, Montserrat, Sant Boi de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat i Sant Vicenç dels Horts, i la Vicaria del Penedès – Anoia – Garraf amb els arxiprestats d'Anoia, Garraf, Piera-Capellades i Vilafranca del Penedès. El bisbe titular de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat és monsenyor Agustí Cortés Soriano que va iniciar el seu ministeri episcopal el 12 de setembre de 2004.

La primera visita pastoral del bisbe Agustí a la parròquia de Santa Eulàlia d'Esparreguera va ser el diumenge 19 de febrer del 2012.

Beneficis de Santa Eulàlia (Mare de Déu del Puig)

Segons l'arxiver Campillo (Sp. III), hi havia en l'esmentada parròquia els següents beneficis:

Benefici de santa Eulàlia, fundat per Antònia, filla de Berenguer de Sant Just, muller de Llorenç de Ciutadella i per Guillem Marqués (d'Esparraguera), l'any 1411⁷.

Benefici del Roser, fundat per Maties Joan, panatorem pannorum, l'any 1611⁸.

Benefici de sant Pau, fundat en el testament de Pauli Comellas, prevere, l'any 1642⁹.

Benefici de sant Bernat, fundat per Bernat Montoriol, l'any 1690¹⁰.

Benefici de la Mare de Déu del Puig, fundat per Salvador Broquetas, prevere, l'any 1685¹¹.

Benefici rural de sant Joan Baptista i sant Francesc, fundat pels preveres Joan Clanxet i Francesc Traginer, l'any 1580¹².

Benefici rural del Roser i sant Antoni, fundat en el testament d'Antoni Boter, prevere, l'any 1590¹³.

Benefici rural de sant Guerau, fundat per Francesc Grau, citat l'any 1662¹⁴.

⁷ ADB, Campillo (Sp. III) *Speculum Titulorum Ecclesiastorum*, 1795, vol. IV. p. 720

⁸ ADB, Campillo (Sp. III) *Speculum Titulorum Ecclesiastorum*, 1795, vol. IV. p. 722

⁹ ADB, Campillo (Sp. III) *Speculum Titulorum Ecclesiastorum*, 1795, vol. IV. p. 724

¹⁰ ADB, Campillo (Sp. III) *Speculum Titulorum Ecclesiastorum*, 1795, vol. IV. p. 726

¹¹ ADB, Campillo (Sp. III) *Speculum Titulorum Ecclesiastorum*, 1795, vol. IV. p. 728

¹² ADB, Campillo (Sp. III) *Speculum Titulorum Ecclesiastorum*, 1795, vol. IV. p. 731

¹³ ADB, Campillo (Sp. III) *Speculum Titulorum Ecclesiastorum*, 1795, vol. IV. p. 732

¹⁴ ADB, Campillo (Sp. III) *Speculum Titulorum Ecclesiastorum*, 1795, vol. IV. p. 733

Rectorologi d'Esparreguera

1226	Arnau, prevere
1308	Ramon de Olivero
1310	Guillem Romeu
1310 - 1348	Guillem Soler
1348 - 1350	Jaume Curso
1350 - 1353	Bernat Domenge
1353 - 1378	Bernat de Sant Just
1378 - 1393	Guillem de Clapers
1393 - 1394	Antoni Bellvert
1394	Pere Salomó
1401	Miquel de Morelló
1401 - 1402	Guillem Solà
1402 - 1404	Anton Bages
1404 - 1410	Miquel Carbonell
1410 - 1425	Pere Carreres
1425 - 1426	Rafael Verdaguer
1426 - 1428	Tomàs Bertran
1428 - 1437	Pere Casadevall
1437 - 1440	Antoni Sauleda
1440 - 1444	Gabriel Vacarises
1444 - 1447	Guillem Alemany
1447 - 1457	Ramon de la Torre
1457 - 1460	Francesc Oller
1460 - 1502	Pere Joan Oller
1503 - 1527	Pere Joan Costa
1527 - 1537	Antoni Vidal
1537 - 1542	Antoni Vilar
1542 - 1543	Llauger Bosch
1543 - 1588	Arcàngel Vilar
1588 - 1608	Bartomeu Comelles
1608	Gaspar Comelles
1657	Pere Grau
1656 - 1666	Pere Martí
1666 - 1667	Pere Joan Noguer
1667 - 1676	Francesc Sala
1676 - 1697	Josep Garriga
1697 - 1711	Jacint Roure
1711 - 1744	Pere Ignasi Mas
1744 - 1778	Josep Quinquer
1778 - 1786	Josep Viñals
1786 - 1801	Josep Guasch
1801 - 1805	Esteve Carcasona
1805 - 1818	Pau Camps
1818 - 1824	Josep Fàbregas
1824 - 1835	Miquel Ràfols
1835 - 1849	Pere Tenas
1849 - 1877	Antoni Roig
1877 - ?	Salvador Giralt

Abreviatures

ADB Arxiu Diocesà de Barcelona
V.P. Vistes pastorals

Bibliografia

Artigas Jorba, Lluís, *Annals de Santa Eulàlia : crònica de l'església i parròquia d'Esparreguera* [Esparreguera] : [s.e.], 2002.

Artigas Jorba, Lluís, *Esparreguera durant el segle XVI : recull històric de naixements*, [Esparreguera], [s.e.], 2002.

Campillo, *Speculum Titulorum Ecclesiarum*, 1795, vol. IV

Capbreu d'Esparreguera, 1496-1595 : fons notarial protocols d'Igualada 1033 ACA ; traducció d'Imma Navarro, Buidat topomímic i genealògic de Josep Paulo i Sàbat. [Esparreguera] : Ajuntament d'Esparreguera, Regidoria de Cultura, 2001.

Esglésies i capelles d'Esparreguera, [Esparreguera], Ajuntament d'Esparreguera, 2003.

Valls, Orenci, *Documents i notes concernents a la vila i terme d'Esparreguera; vol. I, anys 963-1800* / pròlegs de Josep Puig i Jorba, Malaquias Zayas, [Esparreguera] [s.e.], 1991.

Recursos electrònics

Generalitat de Catalunya. Direcció General del Patrimoni Artístic i Arquitectònic.
<http://extranet.cultura.gencat.cat/eGIPCI>